

**zaaknummer 2012-T665 (2)**

**16 mei 2014**

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.- K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

**[naam]**,  
geboren op [datum],  
wonende te [plaats],  
hierna te noemen: klager,  
juridisch adviseur: mevrouw mr. M.L.J. Bomers,

tegen:

**wijlen pastoor [naam]**,  
geboren op [datum] en overleden op [datum],  
de persoon over wie geklaagd wordt,  
hierna te noemen: aangeklaagde,  
tijdens zijn leven – onder meer – pastoor [parochie] te [plaats].

## **1. De procedure**

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 juli 2013.

Op 14 oktober 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. drs. [naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht.

Op 30 januari 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is – in verband met zijn gezondheid – niet verschenen. Hij werd vertegenwoordigd door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. M.L.J. Bomers.

Namens het Aartsbisdom is verschenen mr. drs. [naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht.

Tijdens de behandeling van de klacht op de zitting van 30 januari 2014 is besloten om het opstellen van het advies uit te stellen, ten einde klager in de gelegenheid te stellen aanvullend informatie aan het dossier toe te voegen.

Na tweemaal uitstel te hebben gekregen heeft mr. Bomers bij emailbericht van 14 april 2014 nadere stukken ingebracht.

Bij emailbericht van 1 mei 2014 heeft mr. drs. [naam] gereageerd op de nader ingebrachte stukken.

## 2. De klacht

- 2.1. Aangeklaagde was van [jaartal] tot [jaartal] pastoor van de [parochie] te [plaats]. Klager woonde in de tijd dat hij naar de lagere school ging in [plaats]. Rond 1961, toen klager ongeveer tien jaar oud was, werd klager misdienaar in de kerk in [plaats]. Aan het einde van de mis moest hij op verzoek van aangeklaagde in de sacristie helpen opruimen. Daar was verder niemand bij aanwezig. Enkele weken nadat klager begonnen was als misdienaar pakte aangeklaagde tijdens het opruimen in de sacristie de hand van klager. Ook legde aangeklaagde een hand op het been van klager en begon hem te betasten. Aangeklaagde betastte klager in zijn kruis en drukte klager tegen zich aan. Nadat aangeklaagde dit één keer bij klager had gedaan, herhaalde het voorval zich de volgende keer toen klager de mis moest dienen. Opnieuw drukte aangeklaagde klager na afloop van de mis tijdens het opruimen tegen zich aan en betastte hij hem op zijn lichaam en in zijn kruis. Aangeklaagde wreef over het geslachtsdeel van klager. Klager kreeg na verloop van tijd door dit wrijven een erectie, hoewel hij vanwege zijn relatief jonge leeftijd niet wist wat dit precies betekende. Aangeklaagde zei vervolgens tegen hem: “..., ik geloof dat er iets in je gaat groeien. Ik zal eens kijken was het is.” Vervolgens opende aangeklaagde de broek van klager en haalde zijn penis er uit. Aangeklaagde begeleidde deze handelingen met aardige woordjes tegen klager, zoals: “Zo hé, wat een mooie piemel is dat daar zal ik eens even wat mee gaan doen.” Vervolgens begon aangeklaagde klager af te trekken en met zijn geslachtsdeel te spelen. Aangeklaagde nam deze ook in zijn mond. Aangeklaagde liet vervolgens merken dat hij ook een erectie had door de hand van klager te pakken. Daarbij merkte hij op: “Voel maar eens hier, de pastoor heeft ook iets dat groeit.” Vervolgens haalde aangeklaagde zijn penis uit zijn broek en vroeg klager om hetzelfde bij hem te doen, namelijk trekken, strelen en in de mond nemen. Aangeklaagde maakte er vervolgens een gewoonte van om klager na afloop van de mis seksueel te misbruiken. Hij zei dan altijd al voor de mis: “..., straks even helpen hè.” Klager wist dan al wat hij bedoelde. Aangeklaagde heeft verschillende keren uitdrukkelijk tegen klager gezegd dat dit geheim tussen hen moest blijven. Het misbruik heeft op deze wijze van 1961 tot 1963 vrijwel elke drie weken plaatsgevonden. Het vindt niet alleen plaats na afloop van de mis, maar ook als klager op verzoek van zijn moeder naar de pastorie moest gaan om geld aan aangeklaagde te vragen. Dit gebeurde regelmatig. Ook bij die gelegenheden misbruikte aangeklaagde klager. Dit is jarenlang gebeurd, ook in de vakantietijd na 1963, toen klager geen misdienaar meer was, in de herinnering van klager tot ongeveer 1965. Het was een soort gewoonte geworden.
- 2.2. Het seksueel misbruik heeft een verwoestende uitwerking gehad op het leven van klager. Door het seksueel misbruik en het gebrek aan liefde in zijn gezin heeft hij geen normale seksuele ontwikkeling kunnen doormaken. De gevolgen van het misbruik zijn schokkend en deze ervaart hij nog altijd. Klager heeft zijn zoon nooit durven aanraken. Begin [jaartal] heeft klager een zelfmoordpoging ondernomen. Klager is in behandeling geweest bij een psychiater in het [Ziekenhuis] te [plaats] en heeft alle conventionele antidepressiva voor geschreven gekregen. Echter zonder resultaat. Uiteindelijk kreeg klager het in Nederland niet-geregistreerde geneesmiddel [naam] voorgeschreven. Klager gebruik het geneesmiddel nog altijd. In 2003 heeft klager tegen zijn vrouw verteld wat hem in het verleden is overkomen. Tegen zijn zoon heeft hij het tot op heden niets verteld.

In oktober [jaartal] is bij klager kanker geconstateerd. De ziekte is niet te genezen, alleen maar te remmen.

Klager ondervindt tot de dag van vandaag problemen die zijn veroorzaakt tijdens zijn jeugd. Nog steeds heeft hij last van beelden van geestelijken die seks met hem bedrijven.

Tijdens de zitting heeft mr. Bomers aangegeven dat klager eind [jaartal] nogmaals een zelfmoordpoging heeft ondernomen.

- 2.3. Het doel van de klachtenprocedure is voor klager gerechtigheid. Klager wenst erkenning te krijgen, dat de hiervoor beschreven feiten zich daadwerkelijk hebben voorgedaan. Voorts wenst klager excuses te ontvangen van het Aartsbisdom Utrecht voor het gepleegde seksueel misbruik door aangeklaagde. Klager hoopt dat deze erkenning en excuses ertoe bijdragen dat zijn gevoelens van onzekerheid, pijn en machteloosheid worden weggenomen of verminderd

### **3. De inhoudelijke reactie op de klacht.**

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

Mr. drs. [naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht, heeft namens het Aartsbisdom de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

De door klager beschreven gebeurtenissen hebben – zoals hij in zijn klaagschrift aangeeft – diepe impact op zijn leven gehad. Mensen kunnen hun leven lang lijden onder seksueel misbruik, als zij niet ‘geheeld’ worden. Maar om zover te kunnen komen lijken de schulderkenning door de dader en het vragen om vergeving aan het slachtoffer bijna absolute voorwaarden te zijn. Het zal klager duidelijk zijn dat – nu aangeklaagde overleden is – deze weg van schulderkenning en vragen om vergeving niet meer begaanbaar is.

De Rooms-Katholiek Kerk heeft grote bekommernis met ieder slachtoffer van seksueel misbruik door ambtsdragers van de kerk. Iedere vorm van seksueel misbruik is uitermate verwerpelijk, en mag zeker niet voorkomen in kerk, die een voorbeeldfunctie heeft. In zijn homilie tijdens de Eucharistieviering bij gelegenheid van de afsluiting van het Jaar van de Priester op 11 juni 2010 verklaarde – thans emeritus – paus Benedictus XVI: *“We smeken nadrukkelijk om vergiffenis van God en van de slachtoffers, met de belofte al het mogelijke te doen om er voor te zorgen dat een dergelijk misbruik nooit meer zal plaatsvinden.”*

Uit de reactie blijkt dat het Aartsbisdom naspeuringen heeft gedaan bij en via de huidige pastoor van de parochie waarin de [parochie] is gefuseerd; deze naspeuringen hebben niet tot aanwijzingen van seksueel misbruik door aangeklaagde geleid.

### **4. De beoordeling**

- 4.1 Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.- K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of

chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.
- 4.3. Er zijn meer dan 50 jaren verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop en het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klager is beschreven. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in zijn klaagschrift heeft beschreven. Voorts heeft de Klachtencommissie kennis genomen van de verklaringen van mevrouw [naam], behandelend psychiater van klager, en mevrouw [naam], echtgenote van klager, waaruit naar voren komt dat klager hun in het verleden - vóór 2010, het moment waarop seksueel misbruik in de R.- K. Kerk in de media kwam - al heeft verteld over het misbruik door aangeklaagde. Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.
- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde niet meer in leven is, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen.
- 4.6. Over een eventueel verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de bisschop zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

## **5. Het advies**

De Klachtencommissie adviseert de bisschop van het Aartsbisdom Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 16 mei 2014 door mevrouw mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en mr. P.R.M. van der Ven pr., leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.